

OSLOBODENJE

Objavljeno:10.01.2018.

Potpisan ugovor: Počinje izgradnja trafostanice za VE Podveležje

Kablovskom i fiberoptičkom mrežom će se izvršiti energetska i telekomunikaciono povezivanje vjetroagregata sa trafostanicom, a s ciljem plasmana proizvedene električne energije iz VE Podveležje u 110 kV mrežu

JP Elektroprivreda BiH sa kompanijom ABB d.o.o Zagreb potpisala je ugovor za izgradnju trafostanice (110/30 kV) i kablovske (30 kV) i fiberoptičke mreže za Vjetroelektranu Podveležje.

Kablovskom i fiberoptičkom mrežom će se izvršiti energetska i telekomunikaciono povezivanje vjetroagregata sa trafostanicom, a s ciljem plasmana proizvedene električne energije iz VE Podveležje u 110 kV mrežu, te upravljanja vjetroparkom.

Ugovor se finansira iz kreditnih sredstava njemačke KfW banke, a ukupna vrijednost je 4.098.026 eura. U prvoj fazi realizacije ugovora obaveza izvođača je izrada izvedbenog projekta za trafostanicu Podveležje, kao i izrada glavnog projekta za kablovsku i fiberoptičku mrežu.

JP Elektroprivreda BiH je dobila građevinsku dozvolu za izgradnju trafostanice čime su se stekli uslovi za početak izvođenja pripremnih radova, saopćeno je iz Elektroprivrede BiH.

Predviđeni rok za realizaciju ugovora je 20 mjeseci. Potpisom ugovora učinjen je značajan napredak u realizaciji cjelokupnog projekta izgradnje VE Podveležje, čijom izradnjom će se povećati instalirani kapaciteti kao i udio proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora.

[Alema Pendek](#)

OSLOBODENJE

Objavljeno: 10. 01. 2018.

Piše: Eldar Dizdarević

Šta će biti sa cijenama struje?

Elektroprivreda Bosne i Hercegovine ne planira u ovoj godini povećanje cijena električne energije za domaćinstva. No, pitanje je hoće li to zaista tako i biti?

Krajem prošle godine održana je 48. vanredna Skupština dioničara Javnog preduzeća Elektroprivreda BiH (EPBiH) Sarajevo, na kojoj je, između ostalog, usvojen Plan poslovanja za period od 2018. do 2020. godine. Nešto ranije Uprava društva je utvrdila pomenuti plan, potom je saglasnost na njega dao Nadzorni odbor, a nakon što je i Skupština dala zeleno svjetlo, ovaj je dokument početkom godine postao operativan. Šta su ključni elementi trogodišnjeg plana poslovanja EPBiH? Kako je navedeno u dokumentu, planom se nastoji obezbijediti stabilnost u snabdijevanju kupaca električnom energijom te ostvarenje dobiti u sve tri godine, a na bazi planskih projekcija i pretpostavki. Zbog toga je planirao značajno zaduženje kod međunarodnih i domaćih finansijskih institucija i to od blizu 1,7 milijardi KM.

Nakon 2017, koju će EPBiH završiti sa gubitkom od 21,8 miliona KM (procjena Uprave), u ovoj je godini planirano 15,9 miliona KM dobiti. Naredne godine dobit EPBiH bi trebala iznositi 34,4 miliona KM, a 2020. oko 33,9 miliona KM. Pri tome će proizvodnja električne energije ostati otprilike na istom nivou (7.116 GWh u 2017, a potom, 7.342, 7.393 i 7.138 GWh u 2020.), baš kao i operativni prihodi, broj kupaca i broj zaposlenih. Interesantno, EPBiH planira smanjenje operativnih rashoda sa 990 miliona KM u prethodnoj na 804 miliona KM u 2020. godini i to pored svih planiranih investicija i zaduženja.

No, kada smo već kod zaduženja, pomenimo da je planom predviđeno da se većina sredstava od pomenutih 1,7 milijardi KM utroši na izgradnju bloka 7 termoelektrane Tuzla te vjetroparka Podveležje, malih hidroelektrana na rijeci Neretvici, kao i nastavak izgradnje hidroelektrane Vranduk koja je privremeno obustavljena tokom 2017. EPBiH planira također nastaviti i investiranje u rudnike, a sve će pomenuto, kako piše u dokumentu, dovesti do znatno većeg nivoa zaduženosti u odnosu na period izrade plana, s obzirom na to da većina potrebnih finansijskih sredstava mora biti obezbijedena iz eksternih izvora.

No, pravo pitanje za većinu građana u (F)BiH jeste hoće li sve pomenuto uticati na cijene električne energije za potrošače EPBiH? Odgovor na to pitanje nalazimo u Planu poslovanja. "Imajući u vidu socijalni aspekt, odlučeno je da se tarifni stavovi za kategoriju Domaćinstva neće mijenjati u odnosu na one koji su važili za 2017. (zadnji put promijenjeni početkom 2015. godine), dok će za pojedine kategorije i grupe kupaca na tržišnom snabdijevanju biti i nešto viši (s obzirom na proizvodnu cijenu EPBiH i rast cijena energije na regionalnom tržištu), a što će imati odraza na prosječnu prodajnu cijenu i prihod od prodaje krajnjim kupcima", piše u dokumentu.

Dakle, cijene električne energije za domaćinstva se ove godine ne bi trebale mijenjati u odnosu na cijene iz 2017. (prosjeak 14,48 feninga po kWh), dok će cijene za pojedine kategorije biti nešto više. Koje su to kategorije? FERK, odnosno Regulatorna komisija za

energiju u FBiH, nedavno nije dao saglasnost EPBiH za povećanje cijena električne energije za kupce iz kategorije Ostala potrošnja na 0,4 kV naponu, pa je za pretpostaviti da je riječ upravo o toj kategoriji. A to su svi mali poslovni potrošači, tipa pekara, kafića i slično. Njima Elektroprivreda BiH planira uvećati račune mjesečnih “čestitki” čim im FERK da saglasnost za to i to se odnosi samo na 2018. godinu.

Uprava EPBiH to ovako obrazlaže. Od 2015. svi krajnji (pa tako i kupci iz kategorija Domaćinstva i Ostala potrošnja na 0,4 kV naponu) stekli su pravo na slobodan izbor snabdjevača, što znači da sve kategorije krajnjih kupaca električne energije u BiH imaju mogućnost slobodnog izbora snabdjevača. Pored tri elektroprivrede u BiH, registrirane su još 23 kompanije koje imaju licencu snabdijevanja, ali je odziv kupaca spram novog zakonskog okvira, dakle, spram otvorenog tržišta, bio i više nego skroman, o čemu smo već u nekoliko navrata pisali u Oslobođenju. Uprava EPBiH navodi da ih je to dovelo “u jednu sasvim novu poziciju”, baš kao i ostale elektroprivrede, iako odmah dodaje da je zadržano preko 97,5 posto krajnjih kupaca ako se gleda obim krajnje potrošnje. Dodaje se, također, da je u zadnjih dvadesetak mjeseci došlo do evidentnijeg prelaska dijela krajnjih kupaca kod drugih snabdjevača, ali se većina njih u drugom polugodištu 2017. ponovo vratila pod okrilje EPBiH. I to prvenstveno zbog cijena. Zbog toga Uprava EPBiH procjenjuje da su za kategoriju Domaćinstva regulirane tarife i dalje relativno niske te da za tržišne snabdjevače ne ostavljaju prostora za formiranje nižih tarifa koje bi omogućile profit.

U osnovi, zaista je tako. Cijene električne energije u BiH su u poređenju sa cijenama u Evropi niske, pri čemu se, nažalost, paralelno s tim niko i ne osvrće niti poredi životni standard i kupovnu moć. Prema podacima Eurostata (Electricity Price Statistics, November 2017), na području Evrope niže cijene električne energije od cijena u BiH (domaćinstva 0,086 eura, nedomaćinstva 0,069 eura po kWh) imaju Makedonija (0,082 i 0,056) i Kosovo (0,066 i 0,080). Svi ostali imaju daleko više cijene, pri čemu je, naprimjer, prosjek cijena u EU 0,220 i 0,121 euro po kWh. U ovom slučaju vrijedi obratiti pažnju na slijedeće - na razlike prosječnih cijena za domaćinstva i nedomaćinstva, gdje spada ona kategorija Ostali potrošači. Prosječne cijene električne energije u EU su duplo niže za nedomaćinstva od cijena za domaćinstva (0,121 naspram 0,220 eura) i to je model kojeg međunarodna zajednica zdušno gura implementirati i u BiH.

Upravo zbog toga već godinama slušamo priče predstavnika međunarodne zajednice kako bh. kompanije na izvjestan način “subvencioniraju” cijene električne energije za domaćinstva, što, naravno, prema njima, treba hitno promijeniti. Ukoliko se ima na umu činjenica da su predstavnici međunarodne zajednice pravi i istinski kreatori ovdašnjeg makroekonomskog i zakonodavnog okruženja, ova se ideja nikako ne smije potcijeniti. Uostalom, historija nas tome uči. Recimo, kada su prije nešto više od desetak godina u BiH izgubljeni prihodi od ukidanja carina na uvezenu robu (otprilike oko milijardu KM godišnje), taj je manjak odmah prebačen preko novouvedenog poreza na dodanu vrijednost na leđa svih građana. Slično će se morati desiti i sa cijenama električne energije. Jer s pozicije predstavnika međunarodne zajednice ovo pitanje izgleda ovako: zašto bi neka strana kompanija u BiH morala plaćati skuplju cijenu struje kada se ta cijena lijepo može prebaciti na leđa svih građana? Zašto bi uvoznici u BiH plaćali carine kada se to može prebaciti na leđa građana?

Pomenuti Plan poslovanja Elektroprivrede BiH u naredne tri godine - bar što se tarifa tiče - u potpunosti je u suprotnosti sa pomenutim stavom predstavnika međunarodne zajednice. No, nažalost, to ujedno ne znači i da će tako biti. Koliko je god zadržavanje niskih cijena električne energije u interesu svih građana BiH, to jednostavno nije u interesu predstavnika

međunarodne zajednice. I zbog toga je, zapravo, pravo pitanje šta će u naredne tri godine zaista biti sa cijenama električne energije.